

Aarhus
Symfoni
23/Orkester
/24

Brahms, Britten og Haydn

EFTERKLANGE

8. februar 2024 kl. 19.30
Symfonisk sal • Musikhuset Aarhus

PROGRAM

Johannes Brahms (1833-1897)

Haydn-variationer (1873)

20 min.

- 1 Tema. Skt. Antoni-koralen. Andante
- 2 Variation I. Poco più animato (Andante con moto)
- 3 Variation II. Più vivace (Vivace)
- 4 Variation III. Con moto
- 5 Variation IV. Andante con moto (Andante)
- 6 Variation V. Vivace (Poco presto)
- 7 Variation VI. Vivace
- 8 Variation VII. Grazioso
- 9 Variation VIII. Presto non troppo (Poco presto)
- 10 Finale. Andante

Benjamin Britten (1913-1976)

Nocturne (1958)

35 min.

- 1 Shelley: "On a Poet's Lips I Slept" fra *Prometheus Unbound*
- 2 Tennyson: "The Kraken"
- 3 Coleridge: "Encinctured with a twine of leaves"
- 4 Middleton: "Midnight Bell"
- 5 Wordsworth: "But that night when on my bed I lay"
- 6 Owen: "The Kind Ghosts"
- 7 Keats: "Sleep and Poetry"
- 8 Shakespeare: Sonnet XLIII

P A U S E

25 min.

Joseph Haydn (1732-1809)

Symfoni nr. 100, "Militærsymfonien" (1793/1794)

30 min.

- 1 Adagio – Allegro
- 2 Allegretto
- 3 Menuetto
- 4 Presto

Varighed i alt ca. 110 min.

MEDVIRKENDE

Christoph Koncz
DIRIGENT

James Ley
TENOR

EFTERKLANGE

af Christina Blangstrup Dahl

Lyset og mørket – fortiden og nutiden. Det er de kontraster, som vi møder hos Brahms, Britten og Haydn. Koncerten er en kærlighedserklæring til lyset – og til dets modsætning.

"Militærsymfonien" er en hvirvelvind af energi, humor og overraskelser. Haydn leger med kontrasten mellem det idylliske og det krigeriske: Her er både statelig elegance og humor – og et strejf af meget virkelig rædsel i mødet med krigens gru.

Brahms viser hele sin kærlighed til sine store forgængeres musik i variationerne over et tema fra Haydns tid. Det er helt vidunderlig musik, der stråler af Brahms' glæde ved at udforske det store musikalske fællesskab.

Vi runder koncerten af med et møde med mørket hos Britten. Gennem de største engelske digtere viser Britten os dødens og søvnens hvileløse univers. *Nocturne* er afvekslende og kantet musik – og så giver værket os en chance for at høre en række af orkestrets musikere i en solistisk rolle.

Brahms: Haydn-variationer

Først en tilståelsessag: Temaet i *Haydn-variationerne* er slet ikke skrevet af Haydn. Det var nu ikke, fordi Brahms havde til hensigt at klæde sit tema i lånte fjer. Han havde fundet den lille koral i et blæserstykke, som tilegnede temaet til Haydn. Det var imidlertid et meget almindeligt trick på det tidspunkt i nodebranchen: Hvis skidtet ikke solgte, satte forlæggeren en berømt komponists navn på det; så gik det straks lidt bedre med indtægterne. Brahms blev således taget lige så meget ved næsen som os andre, og faktisk ved man heller ikke i dag, hvor temaet oprindeligt stammer fra.

Vi ved til gengæld, at det er godt. Det enkle tema bliver første gang præsenteret i oboerne – Brahms var klart inspireret af det blæserstykke, hvor han første gang hørte temaet – hvorefter hele orkestret overtager det. Temaet er for øvrigt bygget på afsnit, der hver varer fem takter – en usædvanlig længde, som Brahms bibeholder gennem alle variationerne.

I variationerne leger Brahms med hele det romantiske orkester, men han flirter også (som så ofte) med fortidens former. Udtrykket er meget varieret, fra den femte variations spøgefulde tempo over den fine, vuggende siciliana i den syvende variation og den mystiske, hviskesvage musik i den ottende

variation, fyldt med dæmpede strygere. Værket slutter med en variation i en variation. Brahms bruger nemlig en passacaglia som grundfigur i denne sats. En passacaglia er en række variationer (her 17 i alt) over den samme bas. Det var typisk for Brahms at grave en ellers stort set glemt form frem – og derefter bruge den med så stor hengivenhed, at hans beundring for fortidens former og komponister skinner klart igennem.

Her i programnoten nævner vi ofte hvilke musikere, som man skal lægge mærke til i et stykke. I den sidste variation drejer det sig ikke om de sædvanlige soloblæsere eller strygergrupper – men om triangelen! Slagtøjsspilleren har nemlig ventet tålmodigt gennem hele værket, og endelig, i sidste variation af sidste variation får han endelig lov til at være med. Lidt har også ret.

Igennem hele værket har man indtrykket af en komponist, som med stor fryd udforsker fortidens musik, som han havde så stor respekt for – og genskaber den i sit eget, moderne tonesprog. Resultatet er legende og så overbevisende, at man let forstår, hvorfor det hører til højt på listen over de mest spillede værker i de klassiske koncertsale.

Som et kuriosum kan tilføjes, at Brahms – som på dette tidspunkt allerede var en berømt komponist – endnu ikke havde kastet sig ud i den mest prestigøse genre for en komponist: Symfonien. Haydn-variationerne er derfor også et

af hans øvelsesstykker frem mod hans første symfoni. Tilsyneladende gjorde variationsformen dette værk mindre frygtindgydende end den første symfoni, der tog den arme Brahms små 20 år at samle mod til.

Temaet i orkestrets sæson 2023-24 er som bekendt fællesskab, og komponisters primære fællesskab er ikke mindst de musikhistoriske mestre, der kommer før dem. For Brahms var det både en positiv og en negativ ting: Beethovens spøgelse var lidt af en mære for ham; som den største komponist i sin samtid var det umuligt for ham ikke at blive sammenlignet med den store forgænger. Samtidig havde han en meget stor hengivenhed for (og viden om) de skuldre, som han stod på, og revitaliserede ofte musikalske former, der ellers var gået i glemmebogen. Både historie og fællesskab kan være et tveægget sværd – i musikhistorien såvel som den generelle historie.

Vi andre kan jo kun glæde os over at have fået de her fantastiske variationer i mellemtiden. Sikker er det, at der intet hverken småt eller beskedent er over dette charmerende værk.

Britten: Nocturne

Brittens nattemusik (for det er, hvad ”nocturne” betyder) er skrevet for tenor, syv obligate instrumenter og strygere. Egentlig betyder ”obligat” bare, at instrumenterne skal være der – men i realiteten betyder det ofte, at de obligate instrumenter har en lidt større betydning end ”bare” at være

en del af orkestret. I Brittens tilfælde betyder det, at tenoren er ledsaget af et nyt instrument i hver sats – på nær ydersatserne, hvor alle instrumenterne er med. De solistiske instrumenter er fløjte, engelskhorn, klarinet, fagot, harpe, horn og pauker.

Nocturne er Brittens fjerde sangcyklus med orkester – og også hans sidste af slagsen. Han dannede livet igennem par med tenoren Peter Pears, og næsten alle hans tenorpartier er skrevet til Pears. Det gælder også dette værk.

Temaet for de otte sange er mørke og søvn – i den bogstavelige såvel som den overførte betydning, altså død og afslutning. Britten dykkede ned i den engelske litteraturs mest fremtrædende kulturarv efter teksterne. Og vi kommer hele vejen rundt i litteraturhistorien, fra 1500-tallets Shakespeare til krigspoeten Wilfred Owen, der døde på 1. verdenskrigs slagmark i 1918. Britten har skrevet de forskellige tekster sammen til ét sammenhængende værk uden pause mellem satserne.

Denne koncert dyrker kontrasterne, og hos Britten kommer det ikke mindst til udtryk i de to toner C og Des, som præger værket. Britten leger med dissonansen i to toner, der ligger og skurrer mod hinanden.

I den første sang sætter Britten scenen for hele værket. Shelleys ”On a Poet’s Lips I Slept” er gennemstrømmet af dunkle natteklinge, når sangeren fortæller om den sovende poet.

Digteren ser hverken solens spejlbilleder i søen eller bierne i vedbenden, men forvandler dem alligevel til ”former mere virkelige end det levende menneske.” Med andre ord: En beretning om, hvordan digtekunsten selv bliver til. Vores rammefortælling om dette musikstykke er således fortællingen om selve kunstens tilblivelse.

Under de sidste ord i den første sang (”udødelighedens afkom”) hører vi den dybe fagot, der er det centrale instrument i den anden sang, Tennysons ”The Kraken”. Og hvilket instrument er bedre end en fagot til at gengive et uhyre fra havets dyb? Den sagnomspundne kraken sover dybt under havets overflade, uforstyrret af havets dyr – indtil det vil vækkes og dø på havets overflade. Sangen dør hen i en klagesang over søuhyrets endeligt.

Coleridges ”Encinctured with a twine of leaves” har harpen som obligat instrument, og sangen beskriver i sværmeriske toner et drømmeagtigt billede af en ung dreng, der plukker frugt i nattens mørke. Musikken afspejler det næsten barokagtige billede, men idyllen bliver mørkere til sidst, hvor sangeren spørger, hvem der dog har lokket barnet ind i natten, uden venner eller familie. Noget så uskyldigt hører ikke hjemme i nattens mørke.

Middletons ”Midnight Bell” fra 1500-tallet bliver annonceret af et blidt hornsignal, som sangeren efterligner. Sangen er en imitationsduet mellem horn og tenor. De eneste lyde

kommer fra nattens dyr, og hver gang sangeren nævner et dyr, illustrerer hornet nattergalens, uglens, ravnens, fårekylingens, musens og kattens lyde.

Wordsworth – en af Englands største romantiske forfattere – bliver suppleret af pauker i sangen ”But that night when on my bed I lay”. Pauken er det perfekte instrument til at gengive den eksistentielle gru, som så let kan gribe os i nattens dybeste mørke, når tanken om alverdens endeløse ulykker holder os søvnløse.

I Owens ”The Kind Ghosts” er det engelsk hornet, der kaster skygger fra skyttegraven. Eller rettere, den er genfærdet af det, vi ikke vil tænke på – i dette tilfælde kampene, blodet og skyggerne, der ikke trænger ind i hovedpersonens idylliske drømmeverden. Digtets ”hun” er Britannia, altså et symbol for England. Digtet er dermed en bitter fremmaning af, hvordan livet fortsatte bekymringsløst i England, mens millioner gik til i Første verdenskrigs skyttegrave. Digtet er skrevet få måneder før Wilfred Owen blev dræbt på slagmarken – blot en uge før krigens afslutning.

Keats-sangen ”Sleep and Poetry” ledsages af fløjte og klarinet. Her portrætterer Keats sønnen som det eneste, der er sødere end alle naturens glæder – og kærligheden selv. Fløjten og klarinetten illustrerer undervejs sommervind og humlebier i flugt, roser og nattergale.

Til sidst slutter vi af med Shakespeares sonet nr. 43, der handler om nat, søvn, drømme og længsel. Shakespeare dyrker modsætningerne i teksten: ”Når jeg blinker mest, ser jeg bedst – når jeg sover, ser jeg lige på dig” og senere ”Alle dage er nætter til jeg ser dig, og alle nætter klar dag, når drømme viser mig dig.” I sangen bruger Britten hele orkestret, og også slutningen er præget af dissonanser – som om kontrasten ikke er noget, der skal overvindes, men selve værkets natur. Lidt ligesom mørket.

Haydn: Symfoni nr. 100, ”Militærsymfonien”

Fra variationer til den virkelige vare: Haydn selv. Haydns symfoni med det runde nummer er en af de såkaldte London-symfonier. De blev kaldt sådan, fordi komponisten havde skrevet dem til sin anden store London-turné. Dengang ville publikum naturligvis høre noget nyt, hver gang de gik i koncertsalen, så det var en nødvendighed at have en stak symfonier med, når nu man havde planlagt en Londonturné. Og turné skulle der til – eller rettere: Der var en kæmpe efterspørgsel efter Haydn, som blev betragtet som den fineste komponist i Europa på den tid. På dette tidspunkt var han oven i købet blevet fritstillet med løn af arvingen til hans tidligere mæcen. Arvingen var nemlig (modsat sin forgænger) ikke meget for musik, og Haydn havde således frie hænder til at pleje sin karriere.

Haydn havde også noget at leve op til: På den forrige London-turné havde han præsenteret den virkningsfulde

”Surprise”-symfoni, som udløste høje bifaldsråb og krav om at gentage satsen. Haydn var med andre ord en rockstjerne i London, og han huskede senere tilbage på tiden i London som den lykkeligste tid i sit liv.

Premieren på ”Militærsymfonien” fandt sted i Hanover Square Rooms, der kunne rumme næsten lige så mange tilskuere som Symfonisk Sal, og Haydn ledte selv orkestret fra sit fortepiano. Med symfonien blev den klassiske musik offentlig – eller med andre ord: Noget, som man kunne nyde i fællesskab. Ellers havde den klassiske musik indtil nu i høj grad været noget, der hørte hjemme i adlens private sale.

Den opmærksomme lytter, som har bemærket symfoniens tilnavn, vil måske blive lidt overrasket, når orkestret begynder at spille. Der er nemlig ikke meget militært over Haydns muntre, legende første sats.

I anden sats finder vi imidlertid ud af, hvorfor symfonien har fået sit navn. Satsens hyggelige hoveddel kommer fra en folkelig duet for drejelirer, men så kommer vi til den militære del, når trompetfanfarerne og slagtojet maler krigens rædsler frem. Eller rettere, det gjorde de i hvert fald for samtidens lyttere (der endnu ikke kendte til Sjostakovitj og kollegers udmalen af krigens gru). Hør bare, hvad en anmelder skrev efter premieren: ”Det er fremrykningen til kamp; og mændenes march, kaldet til kamp, den tordnende lyd af fremstødet, våben, der brager sammen, de såredes stønnen og hvad vi kan kalde krigens

hovedesbrøl stiger til et klimaks af rædselsvækkende ophøjethed!” Vi håber, at aftenens koncertgængere har stærkere nerver og kommer helskinede igennem satsen.

Skulle anden sats’ strabadser have været for meget, kan tredje sats fungere som musikalsk lugtesalt. Menuetten er altmodisch og aristokratisk; man kan virkelig forestille sig adlens pudderparykker danse adstadigt på de bonede gulve.

Den fine, aristokratiske karakter slår sig igen løs i den muntre sidstesats. Hvis man synes, at satsens tema er en ørehænger, så har man ret: Temaet blev en populær melodi i samtiden. Vi håber dog ikke, at lugtesaltet er gemt for langt væk; i hvert fald bør vi advare særligt sensible sjæle i publikum om, at den ”tyrkiske musik” (som samtiden kaldte triangel, stortromme og bækken) vender tilbage i denne sats. Det er virkningsfuldt, muntert og bramfrit – og minder om, at krigsrædslen kan udfries gennem komikken.

Bonusinformation: Disse slagtojs-instrumenter er som nævnt det, man kaldte for ”tyrkisk musik”. Det er måske et lidt nuttet udtryk i dag – men faktisk stod osmannerne uden for Wien så sent som i 1683, så det var symbolet for en reel krigstrussel på Haydns tid. Symfonien vil derfor have haft en dobbelt virkning i samtiden: Dels den lidt morsomme, tinsoldatagtige virkning, som vi sikkert hører i dag – og så en langt mindre morsom, gysende påmindelse om krigens grusomhed. Rigtig god koncert.

TEKSTER

Oversættelser: Christina Blangstrup Dahl

1. On a poet's lips I slept

Percy Bysshe Shelley (1792-1822)

On a poet's lips I slept
Dreaming like a love-adept
In the sound his breathing kept;
Nor seeks nor finds he mortal blisses,
But feeds on the æreal kisses
Of shapes that haunt thought's
wildernesses.
He will watch from dawn to gloom
The lake-reflected sun illumine
The yellow bees in the ivy-bloom,
Nor heed nor see, what things they be;
But from these create he can
Forms more real than living man,
Nurslings of immortality!

2. Below the thunders of the upper deep

Alfred, Lord Tennyson (1809-1892)

Below the thunders of the upper deep;
Far, far beneath in the abysmal sea,
His ancient, dreamless, uninvaded sleep
The Kraken sleepeth: faintest sunlight's
flee
About his shadowy sides: above him swell
Huge sponges of millennial growth and
height;
And far away into the sickly light,
From many a wondrous grot and secret
cell
Unnumber'd and enormous polypi
Winnow with giant arms the slumbering
green.

1. På en digters læber sov jeg

På en digters læber sov jeg
Drømmende i lyden af hans åndedrag
Som en kærlighedens discipel;
Ej søger ej finder han timelige lyster,
Men næres af de æteriske kys
Fra skikkelser der hjemsøger tankens
vildnis.
Fra daggry til dunkelhed vil han betragte
Solens genskin i søen beskinne
De gule bier i vedbendens blomst,
Hverken se eller kere sig om, hvad de er;
Men fra disse skabe han formår
Former mere livagtige end det levende
menneske,
Udødelighedens yngel!

2. Under de øvre dybders torden

Under de øvre dybders torden;
Dybt, dybt nede i det frygtelige hav,
Sover søuhyret sin ældgamle,
drømmeløse,
Uforstyrrede søvn: det svageste sollys
flygter
Langs hans skyggefulde sider: over ham
svulmer
Enorme svampe af tusindårig vækst og
højde;
Og langt væk ind i det sygelige lys,
Fra mangan en underfuld grotte og
hemmelig celle
Sier utallige og enorme polypper

There hath he lain for ages and will lie
Battening upon huge seaworms in his
sleep,
Until the latter fire shall heat the deep;
Then once by man and angels to be seen,
In roaring he shall rise and on the surface
die.

3. Encinctured with a twine of leaves

Samuel Taylor Coleridge (1772-1834)

Encinctured with a twine of leaves,
That leafy twine his only dress!
A lovely Boy was plucking fruits,
By moonlight, in a wilderness.
The moon was bright, the air was free,
And fruits and flowers together grew
On many a shrub and many a tree:
And all put on a gentle hue,
Hanging in the shadowy air
Like a picture rich and rare.
It was a climate where, they say,
The night is more beloved than day.
But who that beauteous Boy beguil'd
That beauteous boy to linger here?
Alone, by night, a little child,
In place so silent and so wild –
Has he no friend, no loving mother near?

Med gigantiske arme det slumrende
grønne.
Der har han ligget i menneskealdre og vil
ligge der
Fråsende på gigantiske søslanger i søvne,
Indtil de sidste tiders flammer vil opvarme
dybet;
Så vil han da af mennesker og engle blive
set,
Brølende skal han rejse sig og ved
overfladen dø.

3. Omsnøret med bladenes garn

Omsnøret med bladenes garn,
Det løvrige garn hans eneste klædning!
Plukkede en underfuld Dreng frugt,
I månens lys, i vildnisset.
Månen strålede klart, luften var fri,
Og frugter og blomster sammen voksede
På mangan en busk og mangt et træ:
Og alt var klædt i det blideste skær,
Der lå i den skyggefulde luft
Som et billede overdådigt og uden lige.
Det var et klima hvor, efter sigende,
Natten elskes mere end dagen.
Men hvem lokkede den underskønne dreng
Den underskønne dreng til her at dvæle?
Alene, ved nattetide, et lille barn,
På et sted så tavst og så vildt –
Har han ingen ven, ingen elsket moder
nær?

4. Midnight's bell goes ting, ting, ting

Thomas Middleton (1570?-1627)

Midnight's bell goes ting, ting, ting, ting,
ting,
Then dogs do howl, and not a bird does
sing
But the nightingale, and she cries twit,
twit, twit;
Owls then on every bough do sit;
Ravens croak on chimneys' tops;
The cricket in the chamber hops;
The nibbling mouse is not asleep,
But he goes peep, peep, peep, peep,
peep;
And the cats cry mew, mew, mew,
And still the cats cry mew, mew, mew.

5. But that night when on my bed I lay

William Wordsworth (1770-1850)

But that night
When on my bed I lay, I was most mov'd
And felt most deeply in what world I was;
With unextinguish'd taper I kept watch,
Reading at intervals; the fear gone by
Press'd on me almost like a fear to come;
I thought of those September Massacres,
Divided from me by a little month,
And felt and touch'd them, a substantial
dread:
The rest was conjured up from tragic
fictions,
And mournful Calendars of true history,
Remembrances and dim admonishments.
"The horse is taught his manage, and the
wind

4. Midnatsklokken klinger ting, ting, ting, ting, ting, ting

Midnatsklokken klinger ting, ting, ting,
ting, ting,
Så hyler hundene, og ikke en eneste fugl
synger
På nattergalen nær, som kalder pip, pip,
pip;
Ugler sidder da på hver en gren;
Ravne skriger på skorstensrande;
Fårekyllingen hopper i kammeret;
Den gnavende mus sover ikke,
Men siger piv, piv, piv, piv, piv;
Og katten siger miav, miav, miav,
Og katten siger stadig miav, miav, miav.

5. Men den nat da på min seng jeg lå

Men den nat
Da på min seng jeg lå, blev jeg ganske revet
med
Og følte så stærkt i hvilken verden jeg var;
Med brændende kerte holdt jeg vagt,
Læste af og til; fordums frygt
Trængte sig på næsten som en fremtids
frygt;
Jeg tænkte på disse septembermyrderier,
Mindre end en måneds tid fra mig adskilt,
Og følte og rørte dem, en vægtig frygt:
Resten hidkaldt fra tragiske fortællinger,
Og dunkle beretninger fra historien,
Minder og dunkle formaninger.
"Hesten bliver belært sin lod, og himlens
vind

Of heaven wheels round and treads in his
own steps,
Year follows year, the tide returns again,
Day follows day, all things have second
birth;
The earthquake is not satisfied all at
once."
And in such way I wrought upon myself,
Until I seem'd to hear a voice that cried
To the whole City, "Sleep no more."

6. She sleeps on soft, last breaths

Wilfred Owen (1893-1918)

She sleeps on soft, last breaths; but no
ghost looms
Out of the stillness of her palace wall,
Her wall of boys on boys and dooms on
dooms.

She dreams of golden gardens and sweet
glooms,
Not marvelling why her roses never fall
Nor what red mouths were torn to make
their blooms.

The shades keep down which well might
roam her hall.
Quiet their blood lies in her crimson
rooms
And she is not afraid of their footfall.

They move not from her tapestries, their
pall,
Nor pace her terraces, their hecatombs,
Lest aught she be disturbed, or grieved
at all.

Drejer rundt og træder i sine egne spor,
År følger år, tidevandet vender tilbage,
Dag følger dag, alt har en genfødsel;
Jordskælvet er ej med et tilfredsstillet."
Og således martredes jeg,
Indtil jeg syntes at høre en stemme råbe
Til den hele By, "Sov ej mere."

6. Hun sover på sagte, sidste åndedrag

Hun sover på sagte, sidste åndedrag; men
intet spøgelse bryder
Ud af hendes ubevægelige slotsvæg,
Hendes væg af drenge mod drenge og
undergang på undergang.

Hun drømmer om gyldne haver og sød
melankoli,
Uden at undre sig over, hvorfor hendes
rosen aldrig falder
Ej heller hvilke røde munde der blev
sønderrevet for at skabe deres blomster.

Skyggerne holder nede hvad der måtte
strejfe om i hendes sal.
Tavst ligger deres blod i hendes rubinrøde
rum
Og hun er ikke bange for deres fodtrin.

De forlader ikke hendes tapeter, deres
skygge,
Eller traver hvileløst på hendes terrasser,
deres hekatomber,
Så hun ej forstyrres skal, eller besværes
overhovedet.

7. What is more gentle than a wind in summer?

John Keats (1795-1821)

What is more gentle than a wind in summer?
What is more soothing than the pretty hummer
That stays one moment in an open flower,
And buzzes cheerily from bower to bower?
What is more tranquil than a musk-rose blowing
In a green island, far from all men's knowing?
More healthful than the leafiness of dales?
More secret than a nest of nightingales?
More serene than Cordelia's countenance?
More full of visions than a high romance?
What, but thee Sleep? Soft closer of our eyes!
Low murmurer of tender lullabies!
Light hoverer around our happy pillows!
Wreather of poppy buds, and weeping willows!
Silent entangler of a beauty's tresses!
Most happy listener! when the morning blesses
Thee for enlivening all the cheerful eyes
That glance so brightly at the new sunrise.

7. Hvad er blidere end en sommervind?

Hvad er blidere end en sommervind?
Hvad er mere vederkvægende end den smukke kolibri
Der et øjeblik bliver i en åben blomst,
Og muntert summer fra lund til lund?
Hvad er mere fredfyldt end moskusrosens blomstring
På en grøn ø, fjern fra menneskets visdom?
Mere helsebringende end dalenes løv?
Mere hemmeligt end nattergalens rede?
Mere fredfyldt end Cordelias åsyn?
Mere fuldt af syner end den højeste kærlighed?
Hvad andet dog end dig, Søvn? Du søde lukker af vore øjne!
Du sagte hvisker af ømme vuggesange!
Du, der blidt våger over vore lykkelige puder!
Du binder af valmueskud, og tårepil!
Du blide forvikler af skønhedens lokker!
Du gladeste lytter! når morgenen velsigner
Dig for at oplive alle de muntre øjne
Der kaster et blik så lyst på den nye solopgang.

8. When most I wink, then do mine eyes best see

William Shakespeare (1564-1616)

When most I wink, then do mine eyes best see,
For all the day they view things unrespected;
But when I sleep, in dreams they look on thee,
And darkly bright, are bright in dark directed.
Then thou, whose shadow shadows doth make bright,
How would thy shadow's form form happy show
To the clear [day]¹ with thy much clearer light,
When to unseeing eyes thy shade shines so?
How would, I say, mine eyes be blessed made
By looking on thee in the living day,
When in dead night thy fair imperfect shade
Through heavy sleep on sightless eyes doth stay?
All days are nights to see till I see thee,
And nights bright days when dreams do show thee me.

8. Når mest jeg sover, da ser mine øjne bedst

Når mest jeg sover, da ser mine øjne bedst,
For dagen lang beskuer de ting upåagtet;
Men når jeg sover, ser de i drømme dig,
Og mørkets lys er lys i mørket målrettet.

Så du, hvis skygge skygger lyser op
Hvordan ville din skygges form forme lystigt skue
For den klare dag med dit flerfold stærkere lys,
Når for blinde øjne din skygge skinner så?

Hvor ville mine øjne velsignet blive
Af at se dig i den lyseste dag,
Når i den mørkeste nat din fagre fattige skygge
Gennem den tungeste søvn i useende øjne forbliver?

Alle dage er nætter til jeg ser dig,
Og alle nætter er lyseste dag når drømmene viser mig dig.

Christoph Koncz DIRIGENT

Den unge østrigske dirigent Christoph Koncz er en særegent talentfuld musiker. Ikke bare er han en fremadstormende dirigent; han er også en fremragende violinist og har siden 2008 (i en alder af bare 20 år) været koncertmester for andenviolinerne i Wienerfilharmonikerne.

Christoph Koncz var i det hele taget tidligt ude som violinist: Han fik sine første violintimer som fireårig, kom ind på musikuniversitetet i Wien to år senere(!), og begyndte at studere direktion samme sted som 18-årig i 2005.

Han er musikchef for Orchestre symphonique de Mulhouse, chefdirigent for Deutsche Kammerakademie Neuss am Rhein, og så er han primær gæstedirigent for det kendte franske ensemble Les Musiciens du Louvre.

Som dirigent har han desuden stået foran orkestre som London Symphony Orchestra, Orchestre de la Suisse Romande, hr-Sinfonieorchester Frankfurt, Philharmonia Orchestra London, Orchestre Métropolitain de Montréal og Hong Kong Philharmonic.

Som violinist er han en ivrig kammermusiker og har spillet sammen med navne som Leonidas Kavakos, Joshua Bell, Vilde Frang, Renaud Capuçon, Gautier Capuçon, Andreas Ottensamer og Rudolf Buchbinder.

James Ley TENOR

Den unge amerikanske tenor James Ley er uddannet på New Yorks prestigefyldte Juilliard School, hvor han blev rost for sin "rene tone og uskyldige udtryksevne" (Opera Wire) og for sine "dejlige legato-linjer og sølvfarvede tenor" (Seen and Heard International). James Ley debuterede i sæson 2022/23 på Edinburgh International Festival som den anden nazaræer i *Salome* med Bergen Filharmoniske Orkester dirigeret af Edward Gardner, og havde også sin første optræden på Oper Bern som Vaudémont i *Iolanta* i en ny produktion af David Bösch ledet af chefdirigent Nicholas Carter.

Han sang også Ferrando (*Così fan tutte*) i en specialproduktion med Les Musiciens du Louvre og Marc Minkowski (inklusive indspilning) i Versailles og

sang sin første *Das Paradies und die Peri* af Schumann med Orquesta Sinfónica de Navarra. Han har også sunget på Gran Teatre del Liceu Barcelona samt på Opéra National de Bordeaux – og med symfoniorkester har han sunget værker som Beethovens 9. symfoni på Opéra de Limoges og Mendelssohns *Elias* med Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunk.

I sæsonen 2020/21 var han medlem af Opernstudio på Bayerische Staatsoper Munich som modtager af et Opera Foundation-stipendium, hvor han medvirkede i *Aida* under Zubin Mehta som en del af München Opera Festival.

BRITTENS "NOCTURNE" – DET NATLIGE UNIVERS

Benjamin Britten var dybt fascineret af den menneskelige stemmes udtryksmuligheder, og hans vokale værker hører til de bedste og mest originale i det 20. århundrede.

Peer Kjær Andersen skriver om Benjamin Britten's fortryllende *Nocturne*. Læs artiklen på vores hjemmeside – under "Baggrundshistorier".

AARHUSSYMFONI.DK

KONCERTBESÆTNING

VIOLIN I

Ian van Rensburg
Cristian Chivu Ivan
Johanna Tolvanen
Alexander Radu, kontrakt
Thea Clemson Andersen
Todd Cadieux
Katrin Djordjevic Sønnichsen
Matthias von Niessen
Matthias Gahl
Nadia Kornilova
Hayato Ishibashi
Theo Dan, kontrakt

VIOLIN II

Sarah Foldager
Marta Wisniowska-Mruk
Nefelina Musaelyan
Birgitte Bærentzen Pihl
Erik Søndergaard Jensen
Søs Nyengaard
Pernille Jönsson Nüchel
Jens Astrup
Peter Clemson Steensgaard
Violina Petrova, kontrakt

BRATSCH

Luminita Marin
Zane Kalnina
Nikolaj Lind Pedersen
Christine Hagge Larsen
Lars Kvist
Eva Paulin
Morten Møller, kontrakt

CELLO

Eugene Hye-Knudsen
Brian Friisholm
Jens Lund Madsen
Ananna Lützhøft
Fang-Yu Liang
Anne Hall, kontrakt

KONTRABAS

Samuel Beck-Johnson
Christian Jørgensen
Frank Christensen
Poul Erik Jørgensen
Mads Uldall-Jessen, assistent

FLØJTE

Lena Kildahl Larsen
Toril Vik Kjøller
Judith Wehrle

OBO

Judith Blauw, assistent
Lisa Anna Gross

KLARINET

Mathias Vik Kjøller
Vibeke Kærsgaard Lembecke
Kristian Flagstad

FAGOT

Maksim Karpinskii
Eric Beselin
Martin Majoros, assistent

HORN

Flemming Aksnes
Lisa Maria Cooper
Klaus Gottlieb
Héctor Manuel Escudero Aguilar, kontrakt

TROMPET

Kim Hansen
Anders Kildahl Larsen

PAUKER

Nikolai Petersen

SLAGTØJ

Anders Lynghøj
Malte Vendelby, kontrakt
Jonas Weitling, assistent

HARP

Tanne Harder, assistent

Vær med til at støtte AARHUS SYMFONIORKESTER

Bliv medlem af
Aarhus Symfoniorkesters Venner

Medlemskab giver
fri adgang til særlige
prøver/generalprøver,
gratis medlemsblad
samt uvurderlig støtte
til byens orkester.

Meld dig ind på
www.asov.dk

eller ved henvendelse til formand
Tove Christensen, dr. med.
asov.tc@gmail.com

Husk at
venneforeningen holder
gratis optakt for alle før
hver torsdagskoncert.

Se programmet på
www.asov.dk

Optaktsholder 22. februar 2024:
Nicholas Pilvang, produktionsleder i ASO

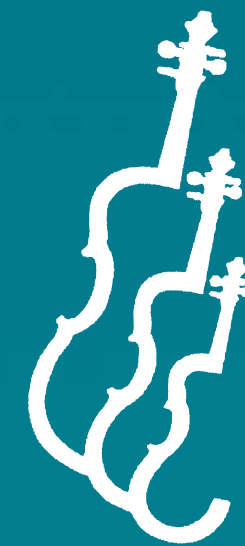
BLIV FADDER

Kontakt os på tlf. 89 40 90 90 / symfoni@aarhus.dk

Aarhus Symfoniorkesters Fond består af individuelle fadderskaber fordelt på fonde, virksomheder og privatpersoner. Den selvstændige fond støtter orkestrets arbejde ved tilskud til instrumenter, turnéer, CD-indspilninger og lignende.

- » A. Enggaard A/S
- » Advokaterne i Jyllandsgården A/S
- » Alice Madsen
- » AVK Holding
- » Bech-Bruun
- » Bendt Almvig, arkitekt maa.
- » BoostPLM
- » Brødrene Kier A/S
- » C.F. Møller Danmark A/S
- » CHD Holding A/S
- » Comwell Aarhus
- » Dansk Erhvervsprojekt A/S
- » Dansk Musiker Forbund
- » Danske Andelskassers Bank
- » Danske Bank
- » EDC Erhverv, Poul Erik Bech Aarhus
- » Fa. Benny Rasmussen
- » FO-Aarhus
- » Formuepleje A/S
- » Gorrissen Federspiel
- » Hans Schourup A/S
- » Holst, Advokater
- » INTERLEX Advokater
- » Juhl-Sørensen Pianohandel
- » Jyske Bank
- » Keld T. Lauritsen Holding ApS
- » Kjeld Sachmann
- » Kosan Gas A/S
- » Lena Schmidt
- » Middelfart Sparekasse
- » Nordea
- » PDS Kapitalforvaltning ApS
- » Pressalit A/S
- » PricewaterhouseCoopers
- » RSM Danmark
- » RSM Danmark – personaleforeningen
- » Schouw & Co A/S
- » Selskabet af 4. oktober 1944 A/S
- » Stantræk A/S
- » Steffen Ebdrup Invest aps
- » Stibo A/S
- » Stormagasinet Salling
- » Støtteforeningen FHH
- » SYDBANK
- » Systematic Holding
- » Todbjerg Busser A/S
- » torbenbrandi – projektudvikling
- » Vilhelm Kiers Fond
- » Violinbygger Jens Stenz
- » Aarhus Oliefabriks Fond
- » Aarhus Stiftstidendes Fond
- » Aarhus Symfoniorkesters Venner
- » Aarhus Universitets Forskningsfond

Særlig privat giver:
Keld Heine Mortensen

God fornøjelse!

Bare koncentrer dig om musikken

Bagefter skal vi nok opdatere dig med de **vigtigste nyheder**

Jyllands-Posten

MUSIKHUSET

→ musikhuset.dk

*KØBENHAVNS
DRENGEKOR
JOHANNESPASSIONEN*

24. marts • Symfonisk sal

*LONDON
SYMPHONY
ORCHESTRA
RAVEL, BARBER OG WILLIAMS*

28. april • Symfonisk sal